

הַסְמָךְ הַשִּׁידָר

של השיר "ברכה" מאת חמותל בר-יוסף

ערוך וbear: משה זהרי

1978 720 N

18-51 SSN, 1991/1
(1998 J.) 27

לימדתי את השיר הזה בכמה הzdמנוויות ובכל פעם
gililiyi bo panim nosofot, motyibatzia nosofat lilemud hashir
hia bacer shohoa madgim "dror tzara" halak nicker
mahadillog rab-dori uromed b'mercaz sedona siyurah
wosirah.

כל סופר ומשורר יוצר מעין סימפוניה מורכבת, שבה הוא מנסה לומר את דבריו שלו תוך דיאלוג מתמיד עם יצירות ניספות שקדמו לו. קריית השיר או הסיפור ללא הכרת אותן יצירות, דומה לשימוש חלקו של הכינור הסולו בלבד מתוך יצירה סימפונית. תוך כדי כך אנחנו מאבדים לא רק את הבנת היצירה אלא גם את החגאה ממנה.

תהיליך זה הינו החל אימנוני מכל קרייה של טכסט הנעשה פעמים רבות שלא באופן מודע, פעמים רבים אנו לא מצליחים לעמוד על כלל ה-"כללים" שアイתם שורחן החוזר ולעומת זאת אנו מושפעים "בללים" שלא היו חלק מהחיצורה המקורי. אך תחילת מודעך שותפות של אנשים נוספים (עמיתיים ותלמידים) מאפשר לנו לשתף את היצירה, אם כי בעיון שלונו, אנחנו הופכים לשותפים במעשה היצירה.

מאגרי המידע המומחהבים אפשרים לנו, באמצעות כלים החיפוש שלהם, לחסוך לדו-שיח ביןינו לבין היצירה והיזור יותר "כלים" ויתר "מגניות", שלאן עזרותם או שמיינו נעלמים מאיינו או שהיתה נדרשת בעבודה הרבה כדי לגלותם.

אני מביא כאן את השיר עצמו ולאחר מכן את השיר יחד עם מקורותיו המקוריים, לדעתו, חלק מהמקורות שאיתם משוחם השיר ולימוד דיבע אט אטם המבוקש

שאני כורא, לומד ומלמד שוחחת איתהם בקורס ראשון, שנייה ושלישית ותודע כדי לימוד השיר, חיפוש המקורות במאגרי מידע מוחשיים ובפסטיבלים אחרים.

משיב הרוח הוא ישב על פניו
צחות של תינוק חולם.
האומר יי' א/or הוא יפקח את עינייך
לבחר את תריר מקירה.
היו ישב תהלות הוא יזרק לפניה שלחן
יזחיק במלון היפות.

השיר הוא ברכה קצרה המופנית אליך". מיהו הוא, אוטנו מושא דברו ישיר? "הוא" בניו שלושה משפטים איחולים המתחילים בהדרות מקור הברכות: משיב הרוח... האומר כי אוור... היושב תהلوות... משיב הרוח ומפנה אותנו אל ברכת מהיה המתים (או בברורות), היא הברכה השניה בתפילה עמידה. האומר כי אוור מפנה אותנו אל בריאות העולם בריאות פה י''

שוב ושוב על הליכה בדרכן קשה אך קצרה ומלאת אוֹר.

היוושב תְּהִלּוֹת... יָעַרְךָ... שְׁלַחְנוּ, זהו כינויו של האל בתהלים כ"ב וכ"ג, כמעט המשוררים העוור להם בעריכת השולחן (הוא המזבח), הוא שלוחן הכתיבה של המשורר) ננד צורריהם. אולי כנגד המותות וביעיר

נגד מותה של רוח היצרה.
עקר תפקיים הוא להחזיק **בימין** הכותבת. ולהשיב שוב ושוב את הרוח כדי שהמסורת תוכל ליצור אותן ליד הרוח. ומשיב הרוח בתפילה הוא גם מוריד טל היצרה של החוטט בר - **יְסֻף** המשותפת אותנו בתהילך היצרה שלה.

ומב"ם סדר תפילות נוסח בוכות התפילה

נוסח ברכות התפלה [תפילת 18] וסידורו: ... (ב) אתה גבור לעולם אדני מניה מותים אתה רב להוציא (בקיצור - מורייד הטל) (בחורף - **מְשִׁיבָתָרוֹת** ומורייד הגוף) מכלל חיים בחסיד מניה מותים ברוחמים רביים סומך נופלים וכו' ...

להתחיל מהתמיינות, מהראשונות של תינוק חולם. לא להיעmis יש את כל הידע והניסיון שהנים חשובים ביוותר אך יש בהם גם סכנת מוות ליצירתיות, לגדייה ולצמיחה.

האל יפקח את עינך. יש כאן שוב מעין תחית המתים והפעם של נער, כפי המשופר על מעשה הניסים של אלישע (מלך ב' ד') אך בעיקר את הבגורות המסיימת את **סִיפּוֹרְתְּרָאָה** בבראשית פרק ג'. כאן, בשיר, האל ולא הנחש הוא פוקח העיניים, והוא הנוטן לנו את אפשרויות הבחירה בין טוב לרע.

היצירה והтинוקה, הבראשיתית מקבלת את הצורה והמבנה של הבגורות היודעת, לבחור את הדרך הקצרה, אמנים **סִיפּוֹרְתְּרָאָה** מעמיד כאן סימן שאללה ודוקא ע"י תינוק (והכוונה בתלמידי מעמיד היא ליד שהוא בגיל ארבע עד שבע לערך*), אך בנגוד לשידי סוף הדרך של אה גולדברג, ישנה כאן תקווה ואמונה לחזור

* ראה א. שנאן, "חכמים בשר ודם", כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחתה", הוצ. בית הנשיא, תשנ"ח, עמ' 44.

והייתהם כאלהים יוציאו טוב ורע: (א) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאהו הוא לעיניהם ונחמד העץ להשכיל ותקח מפירו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ואיכל: (ב) ותפקחנה ענייני שניהם ויזעו כי עירומים הם ויתפכו עליה תאנה ויעשו להם חגורות:

מלחלים ב פרק ז

(לב) ויבא אלישע הביתה והנה הנער מות משכב על מיטתו: (לג) ויבא ויסגר חדרת בעד שנייהם ויתפלל אל ח' (לו) ויעל וישכב על הילך ושם פיו על פיו ויעינו על עיניו וכפיו על כפו וגנег עריו ויחם בשור הילך: (לה) וישב וילך בבית אחת הנה ואחתה חנה ויעל ויגחד עריו ויזורר הנער עד שבע פעמים ויפקה הנער את עיניו:

שידי סוף הדרך / אלה גולדברג

א
הדרך יפה עד מאד – אמר הנער.
הדרך קשה עד מאד – אמר העלם.
הדרך ארוכה עד מאד – אמר הגבר.
שב הזקן לנוח בצד הדרך.

מלחלים פרק כב

(א) למאנצ'ה על אילית השחר מזמור לדוד: (ב) אליו למאה עזובתי וזרוק מישועתי דברי שאגתי: (ג) אלהי אקריא יומם ולא תענה וללה ולא דומה לי: (ד) ואתה קדוש ישב תחלות ישראל:

מלחלים פרק כג

(א) מזמור לדוד ה וועי לא אחסר: (ב) בנאות דשא ירביצני על מי מגנות יהלוני: (ג) נפש ישובב נחני במעגלי צדק למפני טמי: (ד) גם כי אלך בגין צלבותה לא אידא רע כי אתה עמודי שבך ומשעניך המה ינחמוני: (ה) תעדר לפני שלחן נגד צרכי דשנות בשטן ראיי כוסי רוייה: (ו) אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חי ושבתי בבית ה לארכ' ומיטים: □

ברכה / חמוטל בר-יוסף

משיב הרוח הוא ישיב על פניו
צחות של פינוק חולם.
האומר כי או רוזה יפרק את עיניך
לבחור את הדרך הקצרה.
מיושב תחולות הוא ישרך לפניה שלפען
ונזק בימייה הפוטבת.

בראשית פרק א

(א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:
(ב) והארץ הייתה תהה ובו וו וחשך על פני תהום ורווח:
אלחים מורהות על פני המים:

(ג) ויבנה אָרוֹן בְּנֵי אָדָם וְנִזְבֵּן
האדור ובני החשך:
(ה) ויקרא אלהים לאור יום ולהשך קרא לילה ויה
ערב ויהי בקר יום אחד:

تلמוד בבלי מסכת עירובין דף גג עמוד ב

אמר רבי יהושע בן חנניה: מימי לא נצחני אדם חוץ מאשה וזינוק ותינוקת... פעם אחת היויתי מהלך בדרכן, וראייתי זינוק ישב על פרשת זרכיהם. ואמרתי לו: באיזה זרך נלך לעיר? אמר לי: זו קצרה וארכוה וזה ארוכחה וצורך. והלכתי בקצרה וארכוה, כיון שהגעתי לעיר מנאתני שמקופין אותה גנות ופרדייטין, חזרתי לאחרורי. אמרתי לו: בני, הלא אמרת לי קצרה? – אמר לי: ולא אמרת לך ארוכחה! – נשקתיו על ראשו, ואמרתי לו: אשריכם ישראל שככלכם הכם גדולים אתם, מגדולכם ועד קטנכם.

גדASHIT פרק ג

(ד) ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתהו: (ה) כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנה ונפקחו עיניכם